

УДК 633.15: 631.526.325

ДЖУЛАЙ Н. П., ХОМЕНКО Т. М.

Український інститут експертизи сортів рослин, вул. Генерала Родимцева, 15, м. Київ, 03041, Україна
e-mail: Natali.pn@ukr.net, тел. (044)2583456

АНАЛІЗ ГЕНЕТИЧНИХ РЕСУРСІВ КУКУРУДЗИ ЗВИЧАЙНОЇ В ДЕРЖАВНОМУ РЕЄСТРІ СОРТІВ РОСЛИН

Кукурудза звичайна вирощується майже в усіх країнах світу. Перспективи кукурудзи зумовлені подальшим зростанням валових зборів зерна та продуктів його переробки.

Високий попит на кукурудзу на внутрішньому та світовому ринках забезпечує їй високу популярність серед аграріїв попри порушення сівозмін, збільшення кількості шкідників та передбачуваність погоди. Завдяки високій рентабельності кукурудзи, ці проблеми змушують фермерів не відмовлятися від культури, а, навпаки, – шукати нові методи господарювання.

В Україні зібрана площа кукурудзи в 2017 році склала 4,5 млн. га. З 24 областей, в яких вирощують кукурудзу, найбільші площі зосереджені в Полтавській області – 575 тис. га, Кіровоградській – 394,8 тис. га, Чернігівській – 380,4 тис. га, Вінницькій – 355,8 тис. га, Черкаській – 348,8 тис. га, Дніпропетровській – 320,9 тис. га.

Вирощування сучасних гібридів кукурудзи має на меті зростання якісних та кількісних ознак продуктивності насіння, їх однорідності та стабільності, стійкості до таких несприятливих чинників як шкідники та хвороби, посухи та надмірне зволоження, а в кінцевому результаті знизити витрати на вирощування.

Новостворені сорти та гібриди кукурудзи звичайної проходять Державну науково-технічну експертизу на придатність сорту до поширення в Україні на 13 пунктах дослідження в усіх ґрунтово-кліматичних зонах.

На сьогодні в Програму польових досліджень кваліфікаційної експертизи сортів рослин ярого типу розвитку під урожай 2018 року включено 352 гібриди кукурудзи.

Розподіл гібридів кукурудзи по групам стиглості (ФАО) в Програмі польових досліджень

кваліфікаційної науково-технічної експертизи: 27 ранньостиглих гібридів, 174 середньоранніх, 150 середньостиглих гібридів, 1 середньопізніх.

Станом на 20.08.2018 в Державному реєстрі сортів рослин знаходиться 10945 сортів, з них вітчизняної селекції 4590 або 42%.

В результаті кваліфікаційної експертизи до Державного Реєстру сортів рослин, придатних до поширення в Україні станом на 20 серпня 2018 року включено 1245 гібридів кукурудзи, з яких 398 гібридів – української селекції (провідні установи: Інститут зернового господарства НААНУ, НВФГ «Компанія Маїс», Інститут рослинництва ім. Юр'єва) та 847 – іноземної (провідні установи: Монсанто, Коссад Семанс ЕС А, Євраліс Семанс).

Особливої уваги заслуговують гібриди кукурудзи, які виявились найбільш пластичними, тобто рекомендованими для вирощування у всіх ґрунтово-кліматичних зонах України, в межах яких була передбачена експертиза на придатність до поширення. Зокрема Реєстр нараховує 227 таких сортів, що становить 18%. Найбільша частка сортів представлених у Реєстрі відноситься до середньостиглої групи, а саме 368 сортів або 30%.

Максимальне використання генетичного потенціалу сортів та гібридів є ключовим моментом в отриманні високих сталих врожаїв.

В Україні вітчизняні й іноземні сорти та гібриди кукурудзи, які запропоновані за результатами кваліфікаційної експертизи 2018 року дозволяють отримувати стабільний врожай зерна високої якості у різних агрокліматичних і ґрунтових умовах вирощування із стійкістю проти несприятливих факторів навколишнього середовища та хвороб.

***Ключові слова:** кукурудза звичайна, гібрид, Державний реєстр сортів рослин, група стиглості*

УДК: 633.853.494:631.559.2

ДИМИТРОВ С. Г.

Український інститут експертизи сортів рослин, Україна, 03041, м. Київ, вул. Генерала Родимцева, 15,
e-mail: sops@sops.gov.ua, тел. (044) 258 34 56
e-mail: dimitrovu@i.ua

СОРТОВІ РЕСУРСИ РІПАКУ ОЗИМОГО В УКРАЇНІ

Провідне місце серед олійних культур належить Ріпаку, який є культурою холодостійкою та вологолюбною. Найбільше йому шкодять не зимові морози, а весняні заморозки й випрівання під сніговим покривом, який випадає на непромерзлий ґрунт. Щоб уникнути пошкодження посіву під час зимівлі, слід дотримуватися таких порад: витримувати оптимальні строки сівби, щоб уникнути переростання чи недостатнього розвитку рослин при входженні в зиму, пра-

вильно підбирати гібрид або сорт, збалансовано вносити мінеральні добрива, зменшувати норму висіву до мінімально рекомендованої. Висока норма висіву призводить до внутрішньовидової конкуренції, коренева шийка рослин при цьому видовжується та піднімається над поверхню ґрунту, а це одна з основних причин вимерзання, використовувати фунгіциди восени, щоб запобігти підніманню кореневої шийки, забезпечити на початкових фазах росту рослин відсутність